

VESTMANNAEYINGAR URÐU AÐ YFIRGEFA HEIMABÆINN

— VÖKNUÐU AF VÆRUM SVEFNI VIÐ AÐ ELDGOS VAR HAFIÐ RÉTT VIÐ AUSTUSTU ÍBÚÐAHVERFI BÆJARINS

Brunalúðrar vöktu Vestmannaeyinga af værum svefni í nótt um klukkan 2 Kona ein hafði orðið vör við eldbjarna í nánd við hús sitt og hringdi í slökkviliðið. Við effirgrennslan reyndist þarna um meira en venjulega elda að ræða. Jörðin logaði á löngum kafla og eldur og eimyrja vall upp úr nær 2 kíló-

metra langri eldgjá, sem liggur frá Kirkjubæ að Skarfatanga í sjó fram.

Brátt voru Vestmannaeyingar allir klæddir og komnir á ról og um 4-leytið var ákveðið af Almanna-vörnum að flytja hina 5 þúsund íbúa Vestmannaeyja í öryggi á meginlandinu. Neyðarkerfi fyrir

Vestmannaeyjar var tekið í notkun og Almanna-varnir fengu nú fyrsta stóra verk efnið til að spreyta sig á. Tókst að flytja allflest Eyjaskeggja til meginlandsins á aðeins 2-3 tímum með bátafloata þeirra og flugkosti Flugfélags Íslands og varnarliðsins. Í Reykjavík var tekið á móti fólkinu af vinum og vanda-

mönnum, og í Þorlákshöfn var mikill bílakostur frá Strætisvögnum Reykjavíkur og sérleyfishöfum til að aka fólkinu til Reykjavíkur.

Þegar voru gerðar ráðstafanir til að koma fólkinu fyrir í nokkrum skólahúsum í borginni, en sumir munu þó hafa farið til vina

og ættingja í borginni.

Ritstjórn Vísis var öll komin á stjá snemma nætur og í blaðinu í dag lýsum við aðkomunni í Eyjum og ræðum við fólk á staðnum, blaðamenn tóku á móti fólkinu sem kom með bátunum til Þorlákshafnar og eins á flugvellið í Reykjavík.

—JBP—

Þessi sjón mætti fréttafólki Vísis í morgunskímunni í Vestmannaeyjum. Hræðilegasta nótt sem Eyjamenn hafa upplifað var á enda og dagur hlaðinn endalausum spurningum var runninn upp. (Ljós. Vísir BG)

BYGGÐ OG HÖFN Í HÆTTU

Bæjarstjórn Vestmannaeyja vill flytja alla í land. — Sprungan nær út í sjó í báða enda. Ný eyja að koma upp.

Bæjarstjórn Vestmannaeyja komst að þeirri niðurstöðu eftir fund með Sigurði Þórarinssyni, jarðfræðingi, að bæði byggðin og höfnin í Vestmannaeyjum væri í hættu vegna eldgossins. Því yrði að leggja áherslu á að koma öllum þeim, sem ekki hafa brýnum skyldustörfum að gegna, í land. Aðeins lögregla, slökkvilið og hjálparsvéit skáta eru beðin um að verða áfram í Heimaei.

Bæjarstjórnin bað því um það

í morgun, að Laxfoss, varðskip, Herjólfur og Lódsinn yrðu látnin bíða til þess að flytja það fólk, sem enn er eftir á eyjunni. Þá var bæjarstjórnin með það á þrúnunum að koma einhverjum eignum Eyjabúa til landsins, eins og t.d. bifreiðum. Ákveðið var þó að bíða og sjá hvornig gosið þróast.

Ég tel, að þetta liti heldur illa út með þetta gos, þó að ég sé ekki hræddur um byggðina hér í Eyjum, a.m.k. ekki enn sem

komid er. En lítil líkindi sé ég til þess, að gosið muni hætta fljótlega. Það verður ekki séð að neitt lát sé á því nuna rétt fyrir hádegi, nema síður sé, sagði Sigurður Steinþórsson, jarðfræðingur í viðtali við Vísir í morgun.

Almennt fóru menn í Vestmannaeyjum þó að líta bjartari augum á málin, þegar birta tók í morgun og auðveldara var að hafa yfirsýn yfir allar aðstæður. Þá kom í ljós, að gossprungan

er lengri en fyrst var álitid, nær úr í sjó í báðum endum. Til norðurs nær sprungan að því er virðist nokkuð langt út í sjó og er ástæða til að óttast, að gosið kunnist að skemma vatnsleiðslu Vestmannaeyja, sem liggur þar skammt frá. Tveir gígar eru sýnilegir þar í sjónum og er annar búinn að hláða upp eyju.

Sigurður taldi að byggðinni stafaði mest hættu frá gígum, sem eru á sprungunni fyrir norðan Helgafell. Þeir gígar eru alveg í austurjaðri byggðar

innar, en eru jafnframt öflugustu gígarnir. Hann sagði, að 50 metra hárgarður hefði hlaðist upp eftir allri sprungunni. Gosið er mjög öflugt. Því er líkt við Oskjugos 1961, en virðist aðeins vera helmingi öflugra og stærra en það var. — Sigurður sagði, að það gæfi ástæðu til svartsýni, að eldvirkni færi mjög vaxandi á þessu sprungusvæði, meðan eldvirknin færi mjög minnkandi hér á Reykjanesi og Hellis heidarsvæðinu.

—VJ

Bládamaður Vísis í Eyjum í morgun:

„EINS OG Í DRAUGABORG“

— þegar eldbjarminn lék um yfirgefinn athafnabæinn

Frá Eddu Andrésdóttur, Vestmannaeyjum í morgun: Bláðakona Vísis var víst eina kvenveran á ferli á götum Vestmannaeyja í morgun. Bærinn var einna líkastur draugabæ, þegar bláðamenn Vísis komu á staðinn í morgunsárið. Íbúarnir flestallir farnir, aðeins um 500 manns voru taldir eftir, en aðrir höfðu

yfirgefið heimili sín og haldið til Reykjavíkur.

Yfir bænum hvílir einhver undarlegur roði frá jarðeldunum í útjæðri bæjarins og hér vellur og smellur öðru hvoru með miklu braki í gosstöðvunum. Götur eru þaktar öskulagi, og ef komið er nálægt gosstöðvunum, mætir manni gosmökkur og eiturgufur. Böðinn í Kirkjubæ, sem er skammt fyrir utan aðalbyggðina, er verst staddur, en hann yfirgaf heimili sitt núna fyrir skömmu,

eða um hálfátta. Var húsdýrum sleppt, en talið er að hestar hafi orðið fyrir hraunflóðinu og farizt í morgun. Vitað var a.m.k. um einn hest örugglega, en óttast um að margir aðrir hafi jafnvel hlotið sömu örlög.

Við hittum formann hafnarnefndar að máli skömmu eftir komuna. Hann var vongóður um að skip og bátar gætu tekið fólk frá Eyjum, ef svo skyldi fara að hraunflóðið lokaði höfninni eins og vel gæti gerzt. Telur hann að bátar geti sigilt inn á svokallað Eiði

og athafnað sig þar, eins og gert var áður fyrr í Eyjum. Í höfn í morgun var Herjólfur og fyrir utan lónaði Laxfoss, en á flugvellinum bíðu 2 eða 3 flugvélar þess að fyllast af farþegum, en raunar er orðið fátt um fólk hér, og þeir sem eftir eru, vilja ekki fara fyrr en í lengstu lög.

Talað er um það hér að flytja allt verðmætt bíla, verðmæta innanstokksmuni og annað af hættusvæðinu, en ekki veit ég nánar um hvaða áætlanir yfirvöld hafa á þróunum í því efni.

Ég hitti Sigurð Þórarinsson, jarðfræðing, að máli áðan, en hann var að koma hingað. Hann sagði, að hann þyrði ekki að spá neinu um framhald gossins, en hann kvæðst gízka á að sprungan væri um hálfur annar kílómetri á lengd, en rifan er fremur mjó að því er virðist. Sagði Sigurður að þetta mundi fyrsta gosið í Eyjum í 5500 ár eða allt frá „fæðingu“ Eyjanna. Sagði hann og greinilegt, að eldsvæðið væri að færast til af Reykjaneskaganum að Vestmannaeyjum. — EA —

Þessi ótrúlega sjón mætti Vísismönnum er þeir komu fljúgandi til Eyja í nótt, — jarðeldurinn bullar og kraumar rétt við bæjarmörkin og varpar undarlegum roða á byggðina. (Ljósmynd Vísis BG)

Bandaríkjamenn bjóða aðstoð

Bandaríkjastjórn sendi samúðarkveðjur til ríkisstjórnar Íslands í nótt, eftir að fréttir bárust víða um heim um hamfarirnar í Vestmannaeyjum. Bauð Bandaríkjastjórn bráðabirgðafjárhagsaðstoð, ef íslenska stjórnin

þarf á að halda. Þá bauð Varnarliðið húsnæði og alla aðstoð sem tiltæk var, en Upplýsingaþjónusta Bandaríkjanna bauð Rauða krossi Íslands húsnæði sitt við Nesveg til umræða, ef á þyrfti að halda. —JBP—

„VILL NOKKUR KOMA HINGAÐ EFTIR ÞETTA?“

— segja sjómenn svartsýnir í morgun

Edda Andrésdóttir, Vestmannaeyjum:

Sjómenn í Vestmannaeyjum voru heldur svartsýnir, þegar ég talaði við þá niður við höfn í morgun „Við erum hræddir um að það verði erf-

itt að fá fólk hingað á vertíð“, sögðu sjómennirnir, sem töldu jafnvel að Eyjabúum sjálfum mundi hér eftir finnast erlitt að búa á stað þar sem búast mætti við öðru eins og því, sem þeir upplifðu í nótt. „Ég held að þetta sé

allt búið“, sagði einn þeirra armæðufullur. — Eitthvað mun hafa borið á svartsýni meðal þeirra, sem yfirgáfu Eyjarnar í morgun, einkum hinna eldri, sem höfðu á orði að þeir mundu vart snúa aftur. — EA —

Um 70 manns yfirfara skýrslurnar!

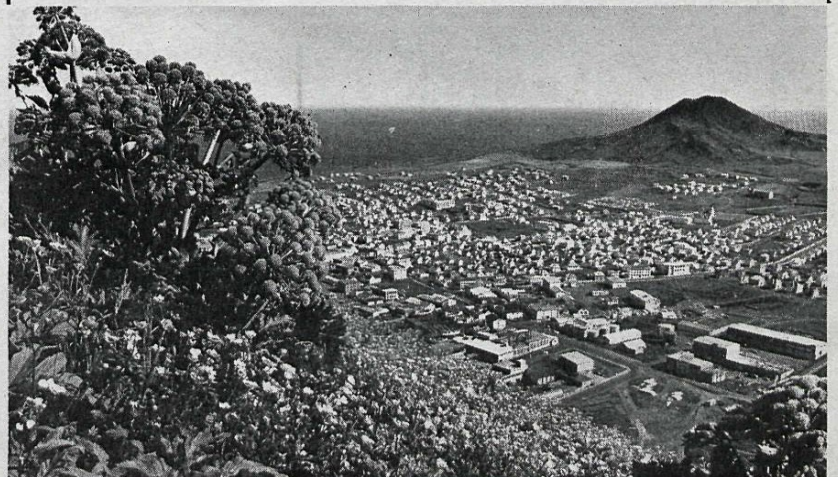
Skattskýrslur, sem sendar eru út að þessu sinni, eru 100.133.00 að tölu og er það í fyrsta sinnið sem skattskýrslurnar fara yfir hundraðið, að því er ríkisskattstjóri, Sigurbjörn Þorbjörnsson sagði í viðtali við blaðið. Í fyrra voru sendar út 97.600.00 skýrslur, í Reykjavík eingöngu voru sendar út 42.800 skýrslur í ár, en 41.800 í fyrra.

Nokkrar breytingar hafa orðið á skattskýrslunni að þessu sinni frá því sem áður var. Líðir sem ekki eru lengur frádráttarþær hafa fallið úr, en einn nýr líður kominn í staðinn, og á sá við sjó-

menn. Það er frádráttarliður, 8% af beinum tekjum sjómanna af fiskveiðum.

Fjórir frádráttarliðir hafa fallið út, það eru gjöld sem ekki eru lengur til í skattalögum. Það er eignautsver, almannastryggingagjald, jukrasamlagsgjald og eignaskattur. Eignaskattur er að visu ekki afnuminn, en þar hafa orðið á nokkrar breytingar.

Ekki hafa orðið breytingar á formi skattskýrslunnar sjálfrar og er hún sett upp eins og venjulega. Hins vegar hefur orðalagi á stöku stað verið breytt. —EA.

Þannig þekkjum við Eyjar, þannig eru þær, voru og verða vonandi áfram og áreiðanlega vona allir, að heimamenn geti aftur flutt til síns heima og að náttúruöflin muni ekki fara eins óblíðum höndum um byggð þeirra eins og margir óttast. (Ljósmynd Mats Wibe Lund)

— með tvær hendur tómar heimsækja 4-5 þúsund Vestmannaeyingar Reykjavík eftir ógnþrungna nótt

Faðir færir litlu dóttur í öryggi og skjól frá hinum ógnvænlegu jarðeldum, sem kviknuðu í Eyjum, meðan íbúar voru í fastasvefni. Og sú litla hafði að sjállsögu tekið með brúðurnar sínar.

Þyrla varnarliðsins lendir á Reykjavíkflugvelli í morgun með sjúklinga af sjúkrahúsinu í Vestmannaeyjum. Sjúklingunum var komið fyrir í Borgarsjúkrahúsinu í Reykjavík. (MYND: Boggi)

„Ég held hann Einar Agústsson ætti að koma sér aftur heim frá Ameríku og þakka varnarliðinu heldur fyrir að vera hérna“, sagði einn Vestmannaeyinganna, sem steig á land úr þyrlu varnarliðsins um 6-leytið í morgun fyrir framan Loftleiðahótelid. Og sannarlega komu stóru þyrlurnar í góðar þarfir, þegar bjarga þurfti sjúku fólki frá Sjúkrahúsinu í Vestmannaeyjum í nótt.

Reykjavíkflugvöllur var

undirlagður af björgunarstarfi frá því síðla nætur. Flugfélag Íslands kallaði út starfslið sitt upp úr 3 og um 4 var farið að fljúga næturflug til flugvallarins í Eyjum, sem þegar var farinn að láta á sjá vegna ösku og grjóts, sem settist á norðurenda brautarinnar. Fokker Friendship vélarnar voru sendar og Dc-3 flugvél, sem kom frá Grænlandi, átti að fara og sækja fólk á Vestmannaeyjaflugvöll, eftir að buið var að taka skíðin af henni.

Vinir og vandamenn Eyjanna höfðu greinilega fengið fréttir af þeim ögnum, sem stöðuðu að í Eyjum, og víða um borgina mátti sjá ljós í gluggum seinni hluta nætur. Símalínur á milli voru mjög ásettar á tímabili í nótt og nær ógerningur að ná sambandi á milli lands og Eyja. Fréttin hefur því borizt manna á milli í Reykjavík, enda þótt flestir hafi eflaust frétt um gösið, þegar þeir vöknubú og hlustuðu á morgunfréttir útvarpsins.

Strax og fyrstu flugvélnar

lentu í nótt, mátti sjá fjölda vina og ættingja Vestmannaeyinga og gamla Eyjaskeggja mætta á flugvelli til að taka á móti fólkinu, sem varð að flylja heimili sín og heimabæ svo skyndilega og óvænt að nætur þeli.

Í farþegaafgreiðslu Flugfélagsins var mannþröng við flugbarinn, litil stúlka með tvær brúður, svefndrukkin augu og fól á vangann eftir svefmlausa nótt. Fólk með alvörusvip og spurningu í augum. „Hvað gerist?“ Það veit enginn. Það er ekki að undra þótt fólk sé órótt innanbrjóstis. En fólk er stillilegt og tekur örlogunum af einstöku örðuleysi. Rósemin hefur líka orðið þess valdandi, að björgunarstarfið hefur gengið ótrúlega vel. En vitaskuld á veðrið í nótt, sem var alveg einstaklega gott, sinn stóra þátt í því líka.

Með tvær hendur tómar, að heita má, heimsækja 4-5 þúsund Vestmannaeyingar Reykjavík. Þessi heimsókn þeirra er ekki gerð af göðu, en áreiðanlega munu höfuðborgarbúar reyna að láta gestunum líða sem allra best meðan þeir þurfa að hafa skjól hér undan hrammi náttúruafllanna, sem vonandi verður ekki lengi.

Flugfélag Íslands helgaði Eyja-farþegunum alla sína þjónustu og aflysti áætlubu innanlandsflugi í dag á meðan Vestmannaeyingar þörfnubust véla félagsins. Var óskad eftir því í tilkynningum í útvarpinu í nótt, að farþegar og aðrir hringdu ekki í félagið nema brýn nauðsyn bæri til.

Suður á flugvelli voru forráðamenn félagsins mættir í nótt og störfubu ásamt öðrum starfsmönnum að skipulagi loftbrúarinnar við Eyjar. Þarna stóðu þeir Orn O. Johnson, forstjóri, og ýmsir yfirmenn og opnuðu flugvéladyr fyrir farþegum, sem nylentir voru, en stjórnarmenn F.I voru og mættir á staðnum. Einskípafélagið sendi þrjú skipa sinna til Eyja strax í nótt, en hætt var við að senda Gullfoss, eins og til stöð fyrst í stað.

„Við vitum ekki hversu margir farþegarnir eru orðnir“, sagði Sverrir Jónsson deildarstjóri á flugvelli í morgun, en hér var um neyðarflutninga að ræða og því ekki talið og vegið í vélnar eins og venjan er. „Það var annars heppni í óheppni að veðrið skyldi vera svona gott“, sagði Sverrir. „Þvert ofan í spána sem gefin var fyrir Eyjarnar, subvestan rok og rigning“. Sverrir kvað félagið hafa farið 4 ferðir með farþega frá Eyjum um nóttina og morguninn, en 5. og 6. ferðin bíði þá á flugvelli í Eyjum. Var fólksstraumurinn þá orðinn hægari og tregða við að yfirgefa byggðina. —JBP—

LOFTBRÚ MYNDUÐ STRAX Í NÓTT

Farþegarnir úr fyrstu vélinni koma á Reykjavíkflugvöll um sex-leytið í morgun. Nokkur hundruð Eyjamenn komu með flugvélinum, en langflestir fóru með Eyjabátum til Þorlákshafnar og þaðan með strætisvögnum til Reykjavíkur (Ljóm. BG)

VÍSIR

Útgefandi: Reykjavent hf.
 Framkvæmdastjóri: Sveinn R. Eyjólfsson
 Ritstjóri: Jónas Kristjánsson
 Fréttastjóri: Jón Birgir Pétursson
 Ritstjórnarfulltrúi: Valdimar H. Jóhannesson
 Auglýsingastjóri: Skuli G. Jóhannesson
 Auglýsingar: Hverfisgötu 32. Símar 11660 86611
 Afgreiðsla: Hverfisgötu 32. Sími 86611
 Ritstjóri: Síðumúla 14. Sími 86611 (7 línur)

Askriftargjald kr. 225 á mánuði innanlands
 í lausasölu kr. 15.00 eintakið.
 Blaðaprent hf.

Gæfustarf í nótt

Það er mikil gæfa, að engin slyss skyldu verða á fölk í Vestmannaeyjum í nótt og morgun í hinum óhugnanlegu eldsumbrotum, sem náðu alveg til jaðars kaupstaðarins. Tvennt réði þar úrslitum, góð ytri skilyrði og skjótvirkt björgunarstarf.

Langt er síðan Íslendingar hafa orðið svona áþreifanlega varir við sambýlið við eldinn í iðrum jarðar. Undanfarna áratugi hefur eldsumbrota nærri eingöngu orðið vart í óbyggðum. Katla hefur löngum þótt hættulegasti vágsturinn af þessu tagi. En gosið í Surtsey á sínum tíma opnaði augu manna fyrir því, að eldgos geta komið upp fast við mannabyggðir.

Svo heppilega vildi til, að fyrir allmörgum árum samdi Jón Böðvarsson, verkfræðingur, skýrslu fyrir Agúst Valfells, þáverandi forstöðumann Almanna- varna, um skyndilegan brottflutning íbúa Vestmannaeyja. Þessi skýrsla var björgunarmönnum til nokkurs gagns í nótt, þótt þeir reyndar bættu um betur með því að flytja á brott þá, sem vildu á fjórum tímum í stað 15, sem áætlað var.

Slíkar skýrslur hafa Almannaeyvarnir nú einnig látið gera fyrir Húsavík og Vík í Mýrdal, sömuleiðis fyrir stórslyss á flugvöllum í Reykjavík og Keflavík, svo og fyrir slysamóttöku í Landspítalanum. Þetta sýnir, að viðbúnaður þjóðarinnar gagnvart náttúruhamförum og stórslysum er allur annar og betri en áður var.

Skipulag brottflutnings Eyjabúa gekk með miklum ágætum. Hafa allir viðkomandi aðilar af því mikinn sóma, bæði Almannaeyvarnir, sem yfirstjórnina hafði með höndum, og aðrir aðilar, sem þátt tóku í starfinu. Allt gekk þetta eins og vel smurð vél, enda lét árangurinn ekki á sér standa.

Auðvitað var mikil hjálp í hinum ytri aðstæðum. Vindátt var heppileg og beindi gósefnum á haf út. Hraunið rann ennfremur beina leið til sjávar í sömu átt. Mjög lítið óskugos var í upphafi eldsumbrota- nna, en slík gos hafa jafnan reynzt hættulegust öllu kvíku. Þá heldust bæði flugvöllurinn og höfnin opin til björgunarflutninga.

Með guðs hjálp og góðra manna var miklum hörmungum afstýrt í nótt. Eftir á að hyggja, er það nánast kraftaverk, hvernig til hefur tekizt. Að sjálf- sögðu eyðileggjast mikil verðmæti, en ekki er vitað til þess, að neitt mannlíf hafi farið forgörðum.

Þessi reynsla mun skapa þjóðinni aukna trú á mátt sinn til að mæta náttúruhamförum. Hún mun hér eftir leggja stórukauna áherzlu á almanna- varnir. Við vitum öll, að það, sem gerðist í nótt á Heimaey, getur alveg eins gerzt á Reykjanesskaga og víðar í nágrenni mannabyggða. Við munum læra af lexíunni í Vestmannaeyjum í nótt.

Veigamesti þáttur björgunarstarfsins í Eyjum var í höndum heimamanna sjálfra. Þeir gengu að því starfi með festu og hnökralausu öryggi. Þar var hvorki fum né fát, þótt þeir væru í bókstaflegum skilningi í eldlinunni sjálfri.

Öll þjóðin vonar nú, að senn verði lát á þessu eld- gosi, áður en það veldur varanlegu tjóni í hinni sér- stæðu byggð Vestmannaeyja.

OLÍULAUSIR Í KULDA OG TREKKI

Í Bandaríkjunum hafa þeir ekki heita vatnið til húshaitunar, eins og Reyk- vikingar, heldur gasolíu. En rétt eins og íbúar á Skólavörðuhöfðinu máttu hér fyrir fjórum árum skjálfa á bak við frostrós- ótta fluggana í jökulköld- um íbúðum sínum, vegna þess að heita vatnið hrökk ekki til — þá vill stundum koma fyrir að olía sé af skornum skammti hjá þeim í Ameríkunni.

Orkuskortur er eitt af þessum orðum, sem spámenn vestan- hafs skreyta ráður sína með, þegar þeir líta fram á veginn. En það er sjaldan, sem menn rekast á fyrirbærið sjálf — Núna fyrir skömmu fundu menn þó áþreifan- lega fyrir því og skulu.

Hér og þar í landinu voru kaldir skólar, tómir bensín geymar á flugvöllum, tæmdir gaskútar — og fulltrúar hins opin- bera á handahlaupum um allar trissur að útvega nauðstöðum aðilum þennan dýrmæta orku- gæfa — olíu.

Paul Berger, borgarstjóri í Sioux City í Iowa, skorði á íbú- ana að draga úr olíunotkun sinni um 32%, á meðan mesti skortur- inn væri. Opinberum skólum í Denver, Wichita, Kansas og Ne- braska City var ymislikað alveg, eða aðeins kenndar örfaár stundir á dag, vegna þess að ekkert var til, sem stínga mátti í miðstöðina. Í Illinois gátu kornþurrkendur hvergi keypt olíu, svo að haugar af korni lágu undir rotnun. Í New York-borg gripu American Air- lines og TWA til þess að láta flug- vélar, sem annars áttu hvergi að hafa viðkomu, stanza á leiðinni til þess að taka bensín á geymana. Þessar breytingar á áætlanaflug- inu voru nauðsynlegar, því að hreinsunarstöðvarnar í Texas urðu að draga úr sendingum sín- um á þoteldsneyti.

Og það var ekki aðeins í Norðurríkjunum, þar sem kuld- inn svarf að, að þessa gætti svona áþreifanlega. Í Suðurríkjunum voru menn kuldabítnir einnig. Texasháskóli í Austin, umkringd- ur af hundruð þúsunda ekrá af einhverju olíuríkasta landi álfunn- ar, sló á frest innritun 38 þúsund stúdenta, vegna þess að gas- sendingar höfðu stöðvazt. Starfsmenn sjónvarpsstöðvarinn- ar, sem rekin er í háskólanum, máttu í „föburlandsnæfötum“ og ornuðu sér við útleiguofn.

„Eitt sinn lögðum við fram til- lögu með áætlun um kjarnorku- ver hér, en kjósendur höfnuðu henni,“ sagði Dan Davisson, borgarverkfræðingur Austin. „Þetta var óskemmtileg reynsla íbúum hér, sem hlýtur að kenna þeim, að við verðum að fá nýjan orkugæfa.“

Í Indiana rauk Birch Bayh, öldungadeildarþingmaður, upp til

handa og fóta að útvega bændum própangas til þurrkunar á korni, og tókst eftir mikið mas að fá neyðarbírgðir tveggja stórfyrir- tækja.

Övenjukalt veðurfar átti sök á þessum vandræðum. Stórhrið og garri var í nær öllu Texasríki, og meðalhitinn í Denver mældist fyrirhluta janúar vera 17 gráðum minni en í meðal janúar. Samt sem áður kom í ljós, samkvæmt skýrslum veðurstofunnar, að hit- inn í sex borgum, sem veðurstof- an hefur til viðmiðunar, var ekki nema 3,7 gráðum undir meðal- lagi. Og gefur það til kynna, að olíubírgðir, sem mæta eiga övenjulegu kuldakasti, eru í lágmarki.

Aðaleldsneytisvöntun þjóðar- innar liggur í skorti á gasi, sem er hreinlegasti og oft ódýrasti orku- gjafi til framleiðslu á rafmagni á hita. Á seinni árum hefur eftir- spurn eftir gasi aukizt um sex prósent árlega, meðan heldur hefur minnkað það, sem orku- lindirnar heima fyrir gefa af sér. Af kyndliolu, sem er varaskeifa iðnaðarins og annarra notenda fyrir gasið, er til övenjulið magn þetta árið. Ríkisstjóri Iowa, Robert Ray, vill kenna um aðal- olíuhreinsunarstöðvunum, sem hann segir að hafi lagt allt kapp á framleiðslu bílabensíns, sem þeim hafi fundizt gróðavænlega. — Iowa er eitt þeirra ríkja, sem háðast varð úti í kuldakastinu og olíuskortinum. — George Lincoln, hershöfðingi, formáður al- mannavarnaráðs, tók undir þetta

Nemundur í Golden Colombia School syrgðu ekki olíuskortinn, því að kennta var minnkuð á meðan, þar sem kennslustofurnar voru óuppþitaðar. Og engi hjálp fékk olíubílstjórnir frá þeim, þegar hann kom með neyðar- bírgðir.

Umsjón:
Guðmundur Pétursson

að nokkru leyti og taldi, að skort- urinn á kyndliolu ætti rætur að rekja til verðstöðvunarlagra, sem samin voru 1971, en þar var verð á gasi og bensíni akveðið frekar hátt, meðan kyndliola var verðlögð frekar lágt. Nýjar verð- lagsreglur fyrir þriðja áfanga þessara verðstöðvunarlagra tóku gildi í síðustu viku, og er þess vænt, að þær muni verða til þess að fyrirbyggja olíuskort af þess- um sökum.

Á hinn bóginn óttast menn, að ekki verði svo glatt bætt úr yms- um öðrum ástæðum fyrir olíu- skortinum. Svo að hann verður landlægur næstu árin. Enda er þegar hafinn undirbúningur að algerri skómmtnun olíunnar, því að það þykir ljóst, að hjá því verði ekki komizt. Orkusöfnun Bandar- íkjanna lét í síðustu viku gera skrá yfir þá aðila, sem verða látnir sítja fyrir um eldsneyti, ef slíkt vandræðaástand skyldi skapast aftur. Þar er gert ráð fyrir, að íbúðareigendur og smá kaupmenn fái örugglega eldsneyti, meðan stóriðjan verði mest fyrir þaröinu á skómmtnunni.

Aðrir neyðarráðstafanir, sem eru í undirbúningi, ganga út á los- un á hömlum varðandi innflutning á eldsneyti. Í Iowa er t.d. unnið að athugin á því að leyfa brennslu á kolum og olíu, sem mengunarhætta er talin stafa af. En þá auðvitað einungis leyft, þegar slíkur skortur er, eins og núna síðast.

(Þýtt að mestu úr TIME)

Starfsfólk sjónvarpsstöðvar, sem rekin er í Texasháskóla í Austin, sat inni á skrifstofunum dýðað í vetrarfíllkur og fékk birtu frá gasluktnum.

Guðmundur Sigfússon, fréttaritari Vísis í Eyjum var kominn á eldstöðvarnar rétt upp úr 2 í nótt og tók þá þessa mynd, sem sýnir hvernig umhorfs var.

Hér á síðunni á móti er loftljósmynd frá Landmælingum Íslands. Eru þar merktir helztu staðir, sem koma við sögu eldgossins. Sprungan sjálf og helztu hraunstraumarnir eru teiknaðir á myndina.

Tignarlegt og ógnvekjandi í senn

Mér varð ekki svo mjög hverft við þegar gosið blasti við mér og félagi mínum, sagði Birgir lögregluþjónn sem fyrstur manna mun hafa komið á staðinn. — Annars get ég litla grein gert fyrir því nú, hvað ég hugsaði. Mér fannst gosið tignarlegt, en óeitanlega ógnvekjandi um leið. Ég áætla að gossprungan hafi verið um 200 metrar þarna í öxlinni, þegar við komum á staðinn, en nú er mér sagt að sprungan sé um 1,5 kílómetrar, frá Skarfatanga að Kirkjubæ, en frá Kirkjubæ sá ég ekki suður fyrir öxlina.

Við ræstum þegar út slökkvilið og vöktum upp í næstu húsum. Fólk varð auðvitað skelkað, þegar það frétti hvers kyns var, en engin skelfing greip um sig og því varð aldrei neitt óngþveiti. Nú leggur mökk yfir bæinn, sem er orðinn svartur af hraungjalli. Þetta hraungjall er miklu grófara en það sem lagðist yfir bæinn þegar Surtsey var að gjósa.

Fyrst eftir að gossprungan hafði opnast rann hraun úr henni allri til austurs, að mestu leyti

ELDSUMBROTIN HRÖKKTU 4000 EYJAMENN Í LAND

Eldgos hófst í Helgafelli á Heimaey rétt fyrir klukkan 2 í nótt, aðeins 2-3 kílómetra frá bænum. Kona hringdi rétt á eftir á lögreglustöðina í Vestmannaeyjum og tilkynnti um gosið. Sumar heimildir segja, að hún hafi tilkynnt um eldsvoða í bæ

um. Birgir Sigurjónss., lögregluþjónn, fór við annan mann þegar á staðinn. — Þegar við komum austur á Kirkjubæ, sáum við hvar gos var hafid í öxlinni austan í Helgafelli og fylgumst við með því hvernig gossprungan lengdist niður til norðurs, með hverjum

gosstrókinum á fætur öðrum, sagði Birgir.

Þegar menn höfðu áttað sig á því hvað var að gerast, var hafizt handa um að flytja fólk frá Heimaey. Almannaavarnaráð var komið saman fyrir klukkan þrjú og hóf þegar skipulagningu

á flutningi fólks. Innan við fjórum klukkustundum seinna voru um 4000 manns komin á leiðis til lands með bátum Vestmannaeyinga og flugvélum. Þá var aðeins eftir fólk, sem af ýmsum ástæðum vildi ekki eða gat ekki yfirgefið Heimaey.

undan hallanum fram í sjó. Fljótlega fóru þó að myndast gígir í sprungunni. Helzta hætta fyrir byggðina í Vestmannaeyjum núna virðist því vera sú, að annað hvort komi nýjar sprungur nær bænum, eða að hraunið fari að renna til norðurs með ströndinni, en þá rynni hraunið inn í höfnina og lokaði henni. Óskafall virðist ekki valda verulegri hættu, aðeins óþægindum.

Þetta unga fólk mun vera með yngstu Vestmannaeyingum sem flúði Eyjarnar vegna eldgossins í nótt. Daman lengst til hægri er t.d. aðeins eins mánaðar gömul. Ungu fólkid lét reyndar öllætin og umstangið ekkert á sig fá, þó smá hrína heyrðist í þeim öðru hverju. Enda leið ungu Vestmannaeyingunum bara vel hjá hjúkrunarkonunum í Arbæjarskóla í morgun.

Almannaavarnir stöðust raunina

Ekki verður annað séð en að Almannaavarnir ríkisins hafi staðizt þessa fyrstu raun, sem þær hafa lent í. Þó að við séum ekki komnir í það lag, sem við vildum vera, sýnist mér þetta hafa gengið mjög vel, sagði Pétur Sigurðsson, formaður Almannaavarnaráðs á sjöunda tímanum í morgun. Þá gaf Almannaavarnaráð sér smá tíma til að gera blaðamönnum grein fyrir starfi ráðsins í nótt.

„Strax þegar fregnir bárust um eldgos í Vestmannaeyjum var Almannaavarnaráð kvatt saman til fundar í stjórnstöð Almannaavarna í Lögreglustöðinni í Reykjavík.

Hafizt var þegar handa um að skipuleggja flutning fólks frá Vestmannaeyjum, í samræmi við fyrirfram gerða áætlun Almannaavarna, og gripid til búnaðar Almannaavarna í því sambandi.

Jafnframt var allt lögregluíð Reykjavíkur kvatt út og haft samband við björgunarsveitir S.V.F.I., skáta og flugbjörgunarsveita til undirbúnings móttöku fólks frá Vestmannaeyjum.

Sveitir lögreglunnar úr Reykjavík voru þegar sendar flugleiðis til Vestmannaeyja til

aðstöðar við löggælu þar. Alls um 20 lögregluþjónar.

Einnig voru gerðar ráðstafanir til aðstöðar við brottflutning fólks, en bátafloki Vestmannaeyja var að sjálfsgöðu strax nýttur í þeim tilgangi. Varnarliðið sendi þyrlur til flutnings sjúklinga. Einnig sendi Flugfélag Íslands flugvélar sínar til Vestmannaeyja og fjölmargar einkaflugvélar fóru þangað. Skipum Landhelgisgæzlunnar, svo og nærtækum skipum Skipautgerðar ríkisins og Eimskipafélags Íslands var beint til Vestmannaeyja, einnig öðrum skipum og bátum á nálægum slóðum.

Gerðar voru ráðstafanir til að senda tiltækar ætlunarfréðir og strætisvagna í Reykjavík og nágrenni til Þorlákshafnar til flutnings á fólki til Reykjavíkur, þar sem Rauði kross Íslands annast skipulagningu á móttöku fólksins í Arbæjarskóla, Melaskóla, Stýrimannaskóla, Hamrahliðarskóla og Austurbæjarskóla. Einnig hafa lækmar og annað aðstöðarlið verið sent til Þorlákshafnar til aðhlynningar á fólki.

Gott veður hjálpaði mikið

Þess skal getið, að mjög gott veður var í Vestmannaeyjum, þegar gosið hófst í nótt og alveg fram á morgun. Má nærri geta, hve það auðveldaði mikið allt björgunarstarf. Sérstaklega var þetta mikilvægt við flutninga á öllu veikum og lasburða fólki, sem annars hefði orðið að fara sjöveg. Flugvélarnar tóku alls um 60 sjúklinga, en margt af því fólk var illa haldid, að sögn Ólafs Ólafssonar, landlæknis. — Sumt af þessu fólki var ósjálfbjarga og

miður sín. Nokkrir þeirra voru fluttir á Landakot, en annars var sjúklingum skipt á Borgarspítalann og Landsspítalann, þar sem aðrir sjúklingar minna veikir voru látnir vikja fyrir þeim.

Töluverður viðbúnaður var hjá heilbrigðisyrivöldum. Þannig voru sjö lækmar og hjúkrunarfólk sent til Þorlákshafnar til að annast fólk, þegar það kæmi í land. Fyrstu bátarnir með fólk ur Eyjum voru að koma þangað um kl. 7.20 í morgun. Margt af því fólki var miður sín, sjöveikt og slæpt og var hlynt að því. 34 rútur voru tiltækar til að flytja fólkið til Reykjavíkur.

Vestmannaeyingum komið fyrir

En það er ekki nóg að koma íbúum Vestmannaeyja til lands. Ekki er sennilegt, að þeir geti snúið aftur til heimila sinna fljótlega. Því er fyrst og fremst atlast til þess að skólarnir fimm, sem fólkið hefur verið flutt til, verði dreifingarstöðvar. Reiknað er með því að ættingjar og vinir hér á höfuðborgarsvæðinu muni hysa mikinn meirihluta Eyjabúa. Fyrir þá, sem ekki hafa slíka aðstöðu eru tilbúin um 500 rúm á hótélum borgarinnar. Mikilð starf var þó augljóslega fyrir höndum að koma öllum málum í höfn í morgun. Þannig þarf að koma upp skrá yfir alla Vestmannaeyinga, hver hýsir þá o.s.frv. Rauði kross Íslands tekur þetta verkefni að sér. Að því er stjórnarmenn Almannaeyjanna í morgun sögðu blaðamönnum, fær Björn Tryggvason, formaður Rauða krossins, ýmsa starfsmenn banka og fleiri menn, sem vanir

eru skipulagningu til að taka að sér þetta verkefni.

Mikill og almennur hjálparvilji

Stjórnmálsmannarnir lýstu yfir sérstakri ánægju sinni yfir því, hve auðvelt hefði verið að fá fólk til hjálpar. Um leið og fréttist af eldgosinu í Eyjum komu allar björgunarveitir borgarinnar með allan sinn útbúnað, en mikil þörf var t.d. fyrir teppi, dýnur og annan útbúnað til að hlyna að fólki, þegar það kemur til borgarinnar. Auk skipulagðra hjálparsvæita hafði fjöldi almennra borgara samband við almanna-varnir til að bjóða fram hjálpsina. Fyrirverandi Vestmannaeyingar voru þar sérstaklega áberandi.

Talsamband við útlönd í hættu

Að því er Jón Skúlason, pósti og simamálstjóri, en hann á sæti í Almannaeyjarnáði, taldi í morgun, var allmikil hættu á því, að simasamband við útlönd rofnaði vegna gossins. Radióstöðin, sem tekur við talsambandinu frá Reykjavík, er í Sæfjalli, sem er rétt við suðurenda gossprungunnar. Stöðin sjálf er í mikilli hættu.

En auk þess er jarðstrengur, sem liggur frá stöðinni að Klauf við Stórhöfða í hættu. Í morgun var verið að gera ráðstafanir til að ná ritisambandi við útlönd. Ef strengurinn eða stöðin skemmast, verður ekki unnt að notast við jarðstrengina, sem liggja bæði austur og vestur um haf.

Neyðaráætlun var tilbúin

Það er litill vafi á því, að það var til mikils hagræðis við björgunarstarfið í nótt, að neyðaráætlun var til um það hvernig bregðast skyldi við hættu af völdum náttúruhamfara í Vestmannaeyjum. — Þetta skipulag á brottflutningi íbúa Vestmannaeyja er að visu ekki alveg nýtt, en Jón Böðvarsson, iðnaðarverkræðingur, gerði það á sínum tíma fyrir dr. Agúst Valfels, þegar hann var forstöðumaður Almannaeyjanna. Í lokaorðum skýrslunnar, sem var gerð í febrúar 1964 segir m.a.:

„Likur fyrir brottflutningi litlar“

„Tilgangur þessarar skýrslu er fyrst og fremst sá að gera grein fyrir nauynlegustu ráðstöfunum og aðgerðum, ef flytja þyrfti íbúa Vestmannaeyja brott. Likur fyrir brottflutningi íbúanna vegna náttúruhamfara eru, sem betur fer, taldar mjög litlar. Skipulag ráðstafana og aðgerða miðast við þær aðstöður, sem helzt mætti búast við. Ef þær tilögur, sem hér eru settar fram, ættu að halda gildi sínu, þyrfti að endurskoða þær með vissu millibili.“

Við fljótan lestur á skýrslunni verður ekki betur séð en að þær áætlanir, sem þar voru gerðar hafi staðist mjög vel. Í skýrslunni er gert ráð fyrir, að mest mundi taka um 24 klukkustundir og minnst 15 klukkustundir að flytja alla á brott, frá því að hjálparcall berst. Nú tók hinsvegar aðeins fjórar klukkustundir að flytja alla þá á brott, sem vildu fara.

Neyðaráætlun til fyrir 2 bæi og 2 flugvelli

Enginn vafi er á því, að Almannaeyjarnáð hefur aflað sér dýrmætrar reynslu í nótt. Til allrar hamingju hefur þeirrar reynslu verið aflað, ekki af mistökum, heldur af farsælu starfi. Þessi reynsla ætti að koma að notum við neyðaráætlanir, sem ekki eru til fyrir flesta stóð landsins. Aðeins eru til neyðaráætlanir fyrir Vik í Mýrdal (vegna Kötlugoss) og Húsavík (vegna jarðskjálftahættu) og svo tvo flugvelli landsins, Reykjavíkurflugvöll og Keflavíkurflugvöll (ef stórslysi bæri að höndum). Hætta af eldgosum og öðrum náttúruhamförum er þó auðvitað á miklu fleiri stöðum og þá ekki síst hér á aðal þéttbýlissvæði landsins. — VJ

Mikið efnahagsáfall

Eldsumbrotin í Vestmannaeyjum er ekki aðeins mikið áfall fyrir Vestmannaeyinga, heldur gæti það einnig verið mikið efnahagslegt áfall fyrir landið í heild. Í Vestmannaeyjum eru fjögur stærstu frystihús landsins, en alls eru hús þrjú fimm. Útflutningsverðmæti hraðfrystra sjávarafurða 1972 í Eyjum varð alls 1020 milljónir króna, eða einn fimmtí af öllum útflutningi frystihúsanna innan SH, en öll frystihús í Eyjum eru innan SH. Alls voru framleidd þrjú frá fyrstu sjávarafurðum, en alls voru þá framleidd um 85 þús. tonn á landinu öllu. Nú eru frystar birgðir fyrir 134 milljónir í húsum. Auk hraðfrystingarinnar er töluverð saltfiskverkun í Eyjum og þar er einnig helsta lobnverstöðin.

Monika dregur á Önnu Mariú!

Monika Kaserer, Austurríki, dró talsvert á Önnu Mariú Pröll — einnig Austurríki — þegar hún sigraði í bruni í Les Contamines í Frakklandi á sunnudag, Pröll varð aðeins í áttunda sæti. Hún hefur örugga forustu í keppninni um heimsbikarinn og stefnir í þriðja sigur í röð þar. Pröll hefur nú 178 stig, Monika Kaserer 126 stig og Jacqueline Rovier, Frakklandi, er í 3ja sæti með 71 stig

Úrslit í keppninni á sunnudag urðu þessi:

1. Kaserer, Aust.	1:23.10
2. T. Treichl, V-Þ.	1:23.42
3. B. Cochran, USA.	1:23.88
4. J. Rovier Frakkl.	1:24.08
5. Wenzel, Lichtens.	1:24.14
6. Nadig, Sviss.	1:24.24
7. G. Emonet Frakkl.	1:24.26
8. Pröll Austurr.	1:24.72.

Bandarísk setti heimsmet í 500 m. skautahlaupi

Bandaríska skautakonan Sheila Young setti á föstudaginn nýtt heimsmet í 500 metra skautahlaupi á móti í Davos í Sviss.

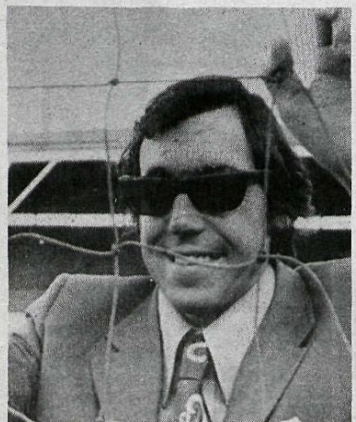
Hún hljóp vegalengdina á 41.8 sekúndum, en eldra metið sem Anna Henning — einnig Bandaríkjunum — átti var 42.5 sekúndur svo hér er næstum um ótrúlega framför að ræða.

Banks dæmdur í sektir og sviftur ökuleyfi

Gordon Banks, markvörður Stoke og Englands, sem slasaðist illa á auga í bílslysi í október sl., var í gær dæmdur í fjórútu punda sekt fyrir óvarlegan akstur, þegar slysið átti sér stað.

Dómurinn var kveðinn upp í Newcastle-under-Lyme, borg rétt hjá Stoke. Banks sem hélt því fram að hann væri saklaus af ákærunum, missti einnig ökuskrteini sitt. Það var sannað, að hann hefði ekki á rúngum vegarkanti, þegar slysið átti sér stað. Banks hefur ekki leikið síðan hann varð fyrir slysinu, en er byrjaður að æfa á ný.

Þá var Banks einnig dæmdur til að greiða alan málskostnað í Newcastle í gær — þrjátíu sterlingspund.

Eftir atburðina í Vestmannaeyjum í nótt og morgun hafa margir íþrótaunnendur hugsað til knattspyrnumanna þar og hvernig þeir muni haga keppni sinni í sumar. Á þessu stigi málsins er óvissan mikil líb 1BV lítirasta líb Íslands og náði þá frábarum árangri — sigraði í bikarkeppni KSÍ, varð í öðru sæti í Íslandsmóti og stóð sig með miklum ágætum í UEFA-keppninni. Þessi mynd af líðinu var tekin rétt fyrir leik þeirra við norsku Víkingana í UEFA-keppninni — Heima-

68 VÍTI DÆMD Í 40 MÍNÚTNA LEIK

— Flautukonsert í leik Ármanns og stúdenta

Dómaramenn í leik Ármanns og Íþróttafélags Stúdenta í Íslandsmóti í körfuknattleik, sem fram fór á sunnudagskvöld, höfðu sannarlega nóg að starfa meðan á leiknum stóð. Frá byrjun leiksins var mikil harka allsráðandi, og greinilegt að hvorugt liðið ætlaði sér að gefa eftir fyrir en í fulla hnefana. Er leiknum lauk höfðu alls verið skráð 68 víti á liðin tvö — þar af að minnsta kosti eitt á þjálfara — og ef þetta er ekki met, er það áreiðanlega ekki fjærri því. Það tók líka hárt nær tvo klukkutíma að ljúka leiknum, því vart var boltinn kominn í leik eftir eitt vítið að flautan gall á ný.

Ekki verður þó dómurinum tveimur. Herði Tulinius, sem kom alla leið norðan af Akureyri til að dæma þennan leik, og Erlendi Eysteinnssyni, kennt um að svona fór. Brotin voru svo mörg að þeir

hefðu vel getað dæmt fleiri víti án þess að nokkuð væri við það að athuga.

Ekki fór hjá því að öllum þessum dómum fylgdu nokkur vitaskot, en ekki verður sagt að nýting þeirra hafi verið glæsileg. Til dæmis tóku Stúdentarnir 24 vitaskot alls í fyrri hálfleik, en hittu aðeins 6, eða 25%. Flestir gætu líklega gert betur með lokub augun. Samanlagt tóku liðin 66 vitaskot í leiknum, en hittu aðeins 31, eða nokkuð innan við 50%. Væri ekki úr vegi fyrir leikmenn að athuga hvar þeir standa með tilliti til vitahittni, því ósjaldan velta úrslit leikja einmitt á nýtingu vitaskota, og það er súrt að tapa leik með 11 stigum, vitandi það að liðið hefur klúðrað 20 vitaskotum, eins og Stúdentarnir gerðu í þessum leik.

Bæði liðin byrjuðu leikinn með maður-á-mann vörn, og þrátt fyrir ágæta dómgæzlu Harðar og Erlendar, urðu árekstrar tímur, enda sýnilegt að bæði liðin voru staðráðin í að ná í stig í þessum leik. Ármanni veitist strax betur í þessari baráttu, og virtust leikmenn ákveðinir að lyfta liði sínu upp úr þeim öldudal, sem það hefur verið í

undanfarid. Vörnin var mjög samstillt hjá Ármanni, og tókst með því að halda ÍS-mönnum frá körfunni — jafnvel Bjarna Gunnari, sem er þó ekkert áhlaupsverk. En með þessum góða varnarleik, sem stundum varð þó bysna harður — enda fór fyrsti Ármenningurinn útaf með 5 villur í fyrri hálfleik — og með nýjum leikaðferðum, tókst Ármanni fljótleiga að ná forystu, og eftir fjögurra mínútna leik stóð 12-4 fyrir Ármann.

En, hinn ákveðni varnarleikur kostaði Ármennina fórnir, og á fyrstu 5 mínútunum fékk Birgir Birgis 3 villur, og varð að vikja af velli, til að „spara“ hann fyrir síðari hálfleik. Eftir þetta tóku Stúdentarnir smám saman að vinna upp forskotið, svo að um miðjan hálfleikinn jöfnuðu þeir, 16-16. Ármann náði þó strax forystunni á ný, og í hlei stóðu leikar 35-24 fyrir Ármann.

Hvað sem því hefur valdið, þá var þetta einhverj allra slappasti leikur Stúdentanna í vetur. Líðið, er komið órægt frá því ástandi sem ríkti, þegar það rokkaði milli 1. og 2. deildar næstum árlega, og hefur nú náð mesta styrkleika sínum í meir en áratug. Þó

sprungu Stúdentarnir algerlega á limminu í þessum leik gegn Ármanni, og fjórum mínútum fyrir leikslok hafði Ármann náð 23 stiga forystu, 77-54. En ÍS átti góða kafla, eins og síðustu fjórar mínúturnar, þegar liðið skoraði 14 stig gegn 2, og minnkaði muninn niður í 11 stig, eða 79-68.

Ármenningarnir hafa greinilega lagt sig fram um að bæta líb sitt, enda virðist liðið á réttri braut. Þetta kemur fram bæði í sókn og vörn, og verður þess varla langt að bíða að Ármann taki aftur sitt fyrri sæti sem eitt af toppliðunum í 1. deild. Birgir Birgis stjórnaði liði sínu af röggsemi, og skoraði auk þess nokkrar bráðfallegar körfur, og Jón Sigurðsson er alltaf sami galdramaðurinn með boltann, og skoraði 17 stig. Bjarni Gunnar varð sigahæstur Stúdentanna með 18 stig.

Staðan í 1. deild

KR	4 4 0 331-261 8 st.
IR	3 3 0 282-232 6 st.
Árm.	3 2 1 216-200 4 st.
ÍS	4 1 3 280-286 2 st.
HSK	2 1 1 138-149 2 st.
UMFN	3 1 2 167-194 2 st.
Valur	2 0 2 152-193 0 st.
Þór	3 0 3 148-199 0 st.

Stigahæstu leikmenn:
Bjarni Gunnar ÍS
Kolbeinn Pálsson KR

„Hvað liggur á? Bezt að bíða og hjálpa til..“

— karlmennirnir í Eyjum vildu fæstir æða í land eins og skot. Skipanir þurfti til að koma þeim af stað

Fjölmiðlar landsins hafa á að skipa vösku líði fréttamanna. Þeir síðustu þeirra voru að leggja af stað til Eyja þegar fyrstu lögreglumennirnir höfðu loksins orðið sér úti um flugvél. Sú var þá fullhlaðin hljómlistartækjum einhverrar popp-hljómsveitarinnar og þurftu lögreglumennirnir sex að byrja á að bera tækin inn í hús, áður en hægt var að setja sætin í vélina. Þegar líðið lagði af stað með Sigurð M. Þorsteinsson yfir lögregluþjón fremstan í flokki var klukkan að verða hálf-fimm.

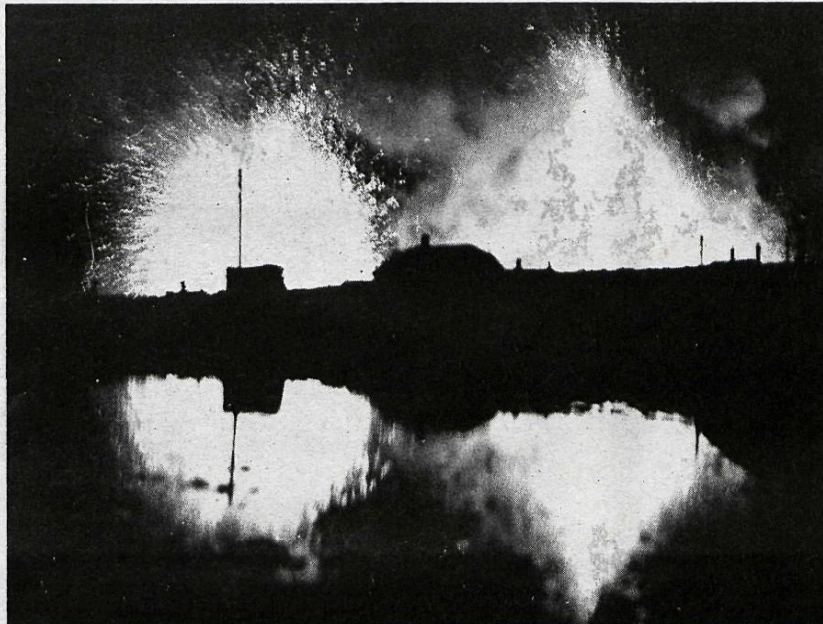
Skömmu síðar lögðu tólf lögreglumenn af stað frá Reykjavík til Eyja með Guðmund Hermannsson, aðstoðaryfir lögregluþjón, fremstan.

A einhvern óskiljanlegan hátt mistókst að hafa flugvél tilbúna fyrir lögregluna, eins og þeim hafði þó verið heitið eftir að ljóst var hvað var á seyði.

Við komuna til Eyja (með mönnum Sigurðar klukkan 4.55) blöstu fyrst við tveir hóperbáilar, sem komnir voru með fólk af elliheimilinu og sjúkrahúsinu. Um 30 manna hópar hvor um sig. Þá voru þyrlur varnarliðsins þegar byrjaðar fólksflutninga til lands.

A sjúkrahúsinu var staddur Einar Valur Bjarnason yfir-læknir. Hann var hress í bragði, enda hafði honum tekizt fljótt og vel að koma sjúklingum öllum upp á flugvöll. Starfslið sjúkrahússins var þó enn á sjúkrahúsinu og gerði áætlun um að sækja í heimahús þá, sem vitad var að ættu erfitt um vik vegna veikinda. „Hvað ég ætla að gera af mér núna þegar það mesta er af staðið? Eg ætla beint heim og slappa eiliði af og skola niður nokkrum Thule, sem ég keypti af heilan kassa í gær,” svarði Einar Valur spurningu blaðamanns. Hann kvad fjölskyldu sína vera lagða af stað með bátum til lands.

Úti fyrir rigndi niður vikri og lá að minnsta kosti 1. sentimetra lag á iörðinni. Var allt orðið svart og

Ljós- Guðmundur Sigfússon.

helzt líkist það því, að ganga eftir malargötu að stíka eftir gangstéttunum og marrið lét einkennilega í eyrum.

Niður af sjúkrahúsinu stendur lögreglustöðin. Þar var þröngt á þingi. Lögreglumennirnir 18 frá Reykjavík, voru þá ferli inn og út og sömuleiðis hjálparveitar-piltar, sem flestir höfðu yfir einkabifreiðum að ráða.

Lögreglan kvad alla sirenu-bílana fjóra hafa verið senda um götur bæjarins með sirenuvæli og sömuleiðis hafi tveir lúðrar almannavarna verið látnir gjalla, en þeir lúðrar eru helzt notabir þegar stórbrunnar eru.

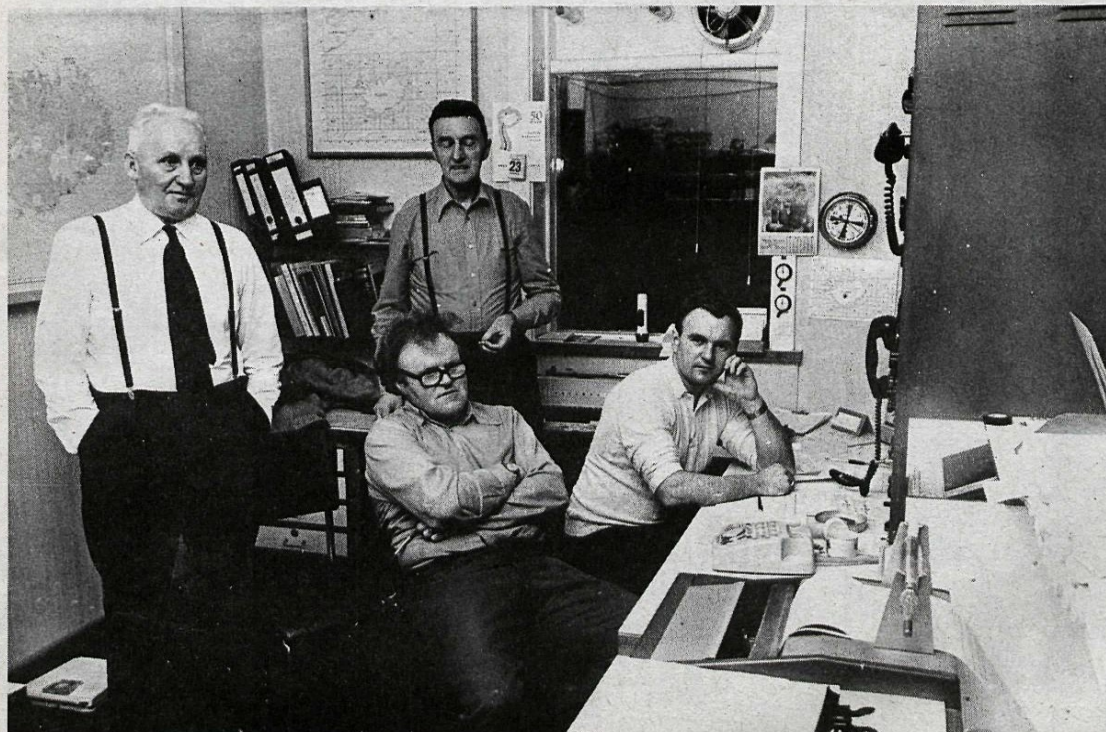
Ótrúlega margir voru enn í heimahúsum þegar lögreglu-menn fóru í íbúðarverfin og börðu uppá þar sem búast mátti við að einhverjir væru ennþá inni. Fjórir Frakkar stóðu úti fyrir lögreglustöðinni og átta bágt með að leynd þvi, hversu örótt þeim væri innanbrjósts. Þeir sögðust hafa unnið í Eyjum síðustu tveir vikurnar, en lítist núna ekkert á þlikuna og vildu koma sér burt af þessu landi hið fyrsta.

Klukkan að verða hálf sex var álitíð að eitthvað um 50 til 60 prósent Eyjaskoggja væru farnir

úr Eyjum. Þá var greinilegt, að megnið af konum og börnum höfðu komið sér af stað til lands, en enn var fjöldi karlmanna á ferli eða allt að tvö þúsund talsins. Fæstum fannst þeim liggja á að komast í burtu. Allir vildu þeir vera til taks ef á þyrfti að halda. Þurfti útvarpið að senda margar tilkynningar þess efnis, að nauðsynlegt væri að fólksflutningar héldu tafarlaust áfram. En lengi stóðu hálfíomar vélar á flugvöllinum að bíða eftir að geta fyllt og lagt af stað.

Farangur manna var með minnsta móti. Margir höfðu ekkert með sér, en flestir höfðu

— ÞJM lýsir ferð um Heimæy í morgun

Mikið álag var á loftskystastöðinni í Eyjum í nótt eins og nærri má geta. Þaðan var kallað í báta og skip til að flytja fólk til meginlandsins. Hérna hafa þeir getað litið upp til að horfa framan í myndavélina starfsmennirnir. Með þeim er Guðlaugur Gíslason, alþingismaður og fyrrverandi bæjarstjóri í Vestmannaeyjum. Ljós-: Bragi Guðmundsson.

látíð nægja, að tina í tösku eða poka eitthvað af fatnabi, en annað var skilið eftir.

Ljós var líka í fjölmörgum húsum og á stöku stað stóðu hurðir húsa opnar upp á gátt. Einhverjum hefur þó fundist liggja þinulítið á.

„Fæ ég að geyma þessa tösku hérna hjá ykkur?“ spurði úlpukladdur piltur og sveiflaði tösku sinni innfyrið dyr lögreglustöðvarinnar. „Eg sækí töskuna svo áður er“ fer — einhverntíma á eftir.

„Mig langar til að hinkra aðeins og sjá hvort ég geti ekki eitthvað hjálpað.“ sagði hann við blaðamann Visis. Hann sagðist vera austan af landi, en vera við nám í Styrjannaskólann í Eyjum. „Eg by á heimavist skólans ásamt fimm öðrum. Einn þeirra vakti mig klukkan tvö og þá var herbergið uppljómað af þjarmanum. Og þegar ég leit út horfði ég beint í sprunguna. Eins og dáleiddir horfðum við strákarnir á hana opnast áfram niður í sjó. Það var hrikalegt.“

Nú þar sr. Benedikt Arnkells-son að. Hann var að leita eftir ferð á flugvöllinn. Hjálparveitar-piltur baubst til að aka honum og blaðamaður Visis tók sér far með þeim.

A leiðinni á flugvöllinn var komið við hjá KFUM, þar sem sr. Benedikt átti tösku og tvo stóra kassa. „Eg var ekki búinn að vera hér nema í tíu daga og því lítið búinn að taka upp af farangri minum.“ sagði hann. „Eg var í fasta svefni á hæðinni fyrir ofan sjómannastofuna, þegar með-hjálparinn kom og vakti mig um klukkan tvö. Þá mátti heyrja gnið inn frá sprungunni, en ég taldi það í fyrstu vera njög hávaða-saman brimging. Þannig lét það í eyrum.“

Hjálparveitarstrákurinn sagði hafa verið vakandi og verið við bókaletur þegar ósköpin dundu yfir. Kortéri seinna var hann byrjaður að aka um göturnar með félag sína úr hjálparveitinni, sem höfðu nóg að gera við að rasa fólk og aðstoða það við að komast áfram.

Lögreglunni fóru að berast til eyrna fréttir af innbrotum í verzlunir, en í miðbænum var alit með kyrrum kjörum þegar blm. Visis fór þar um með tveim lögreglumönnum. Öðrum úr Reykjavík, hinum úr Vestmannaeyjum.

Í nokkrum verzlunum og fyrirtækjum voru eigendurnir enn á stjái klukkan að verða sjö. Þannig sat t.d. eigandi stærstu húsgagnaverzlunarinnar í dýpsta hildarstölnum í verzluninni og talaði í rólegheitunum í síma. Annar var að dunda við að setja hengilás á hurðina inn í verzlunina, en hurðinni hafði nokkrur áður verið sparkað upp af ókunnugum.

Þrír rónar eigruðu um miðbæinn og virtust undrandi á öllu tilstandinu. Og þeim fannst af og frá að fara úr Eyjum. „Það er ekki nokkur minnsta ástæða til þess,“ fullyrtu þeir og héldu áfram að spásséra.

Þegar blm. Visis kom á flugvöllinn klukkan hálfátta, var Fokker að leggja þaðan upp og sömuleiðis Jolly Green-þyrla varnarliðsins. Nóg pláss var fyrir alla.

Blm. valdi þyrluna ásamt sjö eða 8 fullorðnum mönnum, sem tóku atburðum rólega. Gamall heildsali byrjaði á að bjóða í nefið eftir að hafa verið tjóðrað úr niður og þegar þyrlan var komin á loft gekk brjóstbirta af flösku á milli manna.

Hvaða læti út af einu gosi í Heimæy? — ÞJM

URÐU AÐ SKILJA ALLT SITT EFTIR VIÐ ELÐANA

— rætt við flóttafólkið frá Eyjum, þegar það kom til Þorlákshafnar í morgun, margt örmagna af sjóveiki

„Það vantar bréfbleyjur!“

Vestmanneyingar ungrir og gamlir hýstir í Árbæjarskóla

„Við erum ekki búnir að gera okkur fyllilega grein fyrir ástandi fólksins, því að það eru ekki nærri allir komnir. En í fljótu bragði virðist mér að fáir hafi meiðzt. Þeir, sem eitthvað amar að eru helzt með taugaáfall eða hafa orðið mjög illa sjóveikir og eru ekki búnir að ná sér ennþá.“ Það var einn af læknum í Árbæjarskólanum sem sagði þetta er Visir þar að garði í morgun. En áður en okkur tækist að spyrja hann til nafns var hann rokinn til að sinna sjúklingum sínum.

Mestur viðbúnaður var vegna ungbarnanna. Margir pelar voru á lofti og hjúkrunarkonurnar höfðu vara við að skipta á þessum litla mannskap.

„Það verður að senda einhvern út í búð til að kaupa bréfbleyjur,“ heyrðist sagt. Og ekki var beðið boðanna einn af Rauda kross mánnum rauk af stað út í apótek.

Þegar fólkið kom inn í skólann var það skrasett og því síðan gefið að borða og drekka eitthvað heitt. Búið er við að flestir Vestmanneyinganna eigi skyldfólk, sem getur skotið yfir þá skjólshúsi nú fyrst um sinn, svo að ekki er vist að halda þurfi starfseminni í skólann lengi áfram.

—LÓ

Forsætisráðherra ók í alla nótt!

Nefnd skipuð til að fjalla um efnahagsafleiðingar gossins

Ríkisstjórnin hefur settið á fundi í allan morgun vegna þess neyðarástands, sem skapast hefur í Vestmanneyjum. Ólafur Jóhannesson, forsætisráðherra var staddur norður í Skagafirði, þegar eldumbrotin hófust og hélt hann þegar af stað til Reykjavíkur í nótt. Að því er Hannes Jónsson, blaðafulltrúi ríkisstjórnarinnar sagði í viðtali við Visi í morgun hefur ríkisstjórnin ákveðið að gera vissar ráðstafanir og mun forsætisráðherra skýra frá þeim í kvöld. — Visir hefur frétt það annarsstaðar, að þegar sé búið að skipa nefnd þriggja ráðuneytisstjóra til að fjalla um þann efnahagsvanda, sem eldumbrotunum er samfara. Hjálmar Vilhjálmsson er formaður nefndarinnar. Þá hefur verið ákveðið að Almanna- varnaráráð skuli áfram gera ráðstafanir m.a. til að fylgjast með hættum og eignatóni vegna eldumbrotanna.

-V.J.

Mikill viðbúnaður var í Þorlákshöfn að taka á móti fólkinu sem var að koma með bátum frá Vestmannaeyjum. Lögreglan úr Reykjavík var með mikinn mannafla á staðnum og einnig var lögreglan á Selfossi mætt með allt siitt lið. Hjálparsvéitir skáta voru einnig með mikinn viðbúnað.

Lögreglan hafði lokað bryggjunnar og var öllum óviðkomandi þar bannaður aðgangur. Þegar fyrsti báturinn kom að tæplega 7.30 í morgun stóðu yfir tuttugu rútur á bryggjunni, sem áttu að flytja fólkið til Reykjavíkur. Öllum bílstjórum sem tiltækir voru var skipað af stað, en ekki dugði það til, því lögreglan varð að láta rútueigendum mannskap í té til

Snorrason og kona hans Steinunn voru meðal þeirra sem við ræddum við.

„Við hlupum strax niður á höfn, og gáfum okkur engan tíma til að taka neitt með. Barnið okkar er meira að segja sokkalaus. Við fórum frá Eyjum kl. 4 í nótt, og við vorum hissa á því hvað fólkið var allt rölegt. Það var mikill sprunga, sem náði úr Helgafelli niður í sjó. Við urðum að skilja allt okkar eftir og höfum bara fótin sem við stöndum í!“

Guðbjörg Guðnadóttir: „Ég hef bara það sem ég stendi, hitt varð ég að skilja eftir. Ég gleymdi að loka dyrnum á húsinu, en ég held að það geri ekki svo mikið til.“ „Ég átta mig varla ennþá á því sem gerðist, því það var svo

íð var yfirleitt mjög rölegt. Ég veit ekki til að neitt hafi orðið að neinum.“

Nú fer bátana að drifa að, sem óþast og áður en varir komast ekki fleiri inn og sumir verða að byða dagóða stund fyrir utan hafnarmynnid áður en það finnst stabur fyrir þá til að leggja að.

Sýnilegt er að margir hafa orðið illa sjóveikir og einn sjómáðurinn heyrst segja á hann hafi aldrei séð fólk jafn þjáð af sjóveiki eins og á þessari leið.

„Það var alveg skelfilegt að vakna við þetta,“ sagði Lárus Guðmundsson rafvirkjameistari, þegar við tókum hann tali eftir að hann var nýstigninn upp úr bátinum Surtsey. „Við höfnin fundum sex kippi áður en við fórum fram

Gosið flýtti fyrir fæðingum

Margar ófrískar konur í Vestmannaeyjum fundu til fæðingargrifa í nótt, þegar ósköpin gengu yfir Eyjar. Nokkrar þeirra voru

fluttar flugleiðis til Reykjavíkur og eru nú á Landspítalanum, en engin þeirra hafði fætt þegar blaðið hafði samband við spítalann rétt fyrir hádegi.

Þá gekk sú frétt manna á milli, að kona hefði fætt barn um borð í bátum Arna frá Gerðum á leið frá Vestmannaeyjum til Þorlákshafnar í nótt, en þrátt fyrir

litrekaðar tilraunir tókst ekki að fá staðfestingu á því.

Myndin sýnir nokkra menn — þar á meðal Óla Kr. Guðmundsson lækni í Vestmannaeyjum — aðstoða ófriska konu um borð í bát í Þorlákshöfn í morgun, en lækningarnar hafði komið gagnert með henni til Þorlákshafnar. Ljósmynd Bjarnleifur.

af keyra bílana.

Fyrsti báturinn sem kom inn var Arnar HH 1, sá næsti var Jörundur III og eftir það streymdu bátarnir inn hver á fætur öðrum. Þegar mest var um að vera leit höfnin og bryggjurnar út eins og miðbærinn í mestu jólaösinni.

Um leið og fólkið var komið í land úr bátunum, var því vísað inn í rúturarnar sem bиду og fluttu til Reykjavíkur þar sem því var komið fyrir í skólum borgarinnar til að byrja með. Bátarnir urðu að fara út úr höfninni aftur um leið og fólkið var komið í land. Flestir þeirra héldu þá til Vestmannaeyja aftur.

Lögreglan hafði menn staðsetta við vegamót á Hellisheiði og Þrengslavegi, og var öllum bílum sem ekki áttu nauðsynlegt erindi til Þorlákshafnar bannað að keyra Þrengslin. Vegagerðin hafði rutt þann litla snjó sem á veginum var til að ekkert hindraði flutninga fólksins til borgarinnar. Ötrúlega vel gekk að taka á móti fólkinu í Þorlákshöfn og koma því í bílana. Það sem helzt virtist hrjá fólkið þegar það kom, var sjóveiki og þurfti jafnvel að bera sumt í land.

Í Jörundi III voru 170 manns og höfðum við tal af sumum þeirra, sem þar voru um borð. Gunnar

mikill flýtir á öllu.“

Sigurborg Engilbertsdóttir: „Ég varð ekki vör við neitt fyrir en hringt var í mig. Það var um kl. 3 og mér sagt að komið væri gosi. Við vissum ekkert hvað gera átti fyrir en við komum út, þá fór um við niður á bryggju.“

Bræðurnir Ólafur og Asgeir Sigurvinssynir: „Við urðum varir við þetta um kl. 2. Við fórum strax út og hlupum niður á höfn. Við urðum varir við jarðskjálftann, en fólk trúði alls ekki því sem var að gerast. Það stóð fyrst bara og góndi. Allir voru samt mjög rölegir. Ekkert skipulag var á neinu þarna, en allir reyndu að gera það rétta.“

Valgerður Sigurðardóttir: „Ég varð vör við þetta um kl. 2. Ég heyrði skruðninga og sá hvað var að ske þegar ég kom út. Ég var ósköþ rölég, en það voru allir. Ég og mínir urðum að skilja allt okkar eftir, þegar við fórum frá Vestmannaeyjum.“

Við tókum tali einn flóttamanna, ef svo má nefna þá. Hann heitir Jóhann Weihin. „Ég veit viru litlir hvernig ástandið var í smáatriðum, en ég veit að það var mjög slæmt. Ég fór strax niðuri á bátana, enda var ekki eftir neinu að biða með það. Það rigndi vikri, en ekki mjög mikið og folk-

úr, en svo í eitt skiptið þegar við litum út um gluggann, þá sáum við heilan eldvegg og hann var austan við bæin. Áður en við fórum náði hann frá Helgafelli og niður að sjó.“

Það urðu víða góðar kveðjur á milli fólks, bæði var fólk á bryggjunni, sem hafði komið áður og var að leita að sinu fólki með öðrum bátum og einnig hafði sumum tekist að fá að vera áfram á bakkanum og biða eftir sínu fólki. Það runnu gleiðtar og faðmlög voru innleg.

Sigurður Sigurjónsson sjómáður er þarna á bryggjunni og við spyrjum hann hvernig honum hafi komið þetta allt saman fyrir sjómir.

„Það var um ellefu leytið, held ég, að við fundum fyrsta kippinn, en mann grunaði ekki hvað í vandum var, svo aftur var farið að sofa. En rétt fyrir tvö í nótt vorum við svo ræst, eldurinn hefur þá verið um það bil 300 metra frá þeim stað, sem við sváfum. Ég held að fólk almennt hafi ekki gert sér grein fyrir hvað þarna var að gerast í raun og veru, en svo mikið er vist að engin vandræði urðu í Eyjum og allir voru rölegir.“

„Hvar er Jón?“ „Hvar er mamma?“ — svona köll heyrðust

af og til, en það var engin angist í röddunum. Það var greinilega engin hræsla um að illa hefði farið fyrir mömmu og Jóni, en í öllum þeim ys og þys, sem var þarna á bakkanum var nokkuð hætt við að folk yrði viðskila í smástund.

„Mamma er búin að fá sjökk,“ segir stálpaður piltur, „læknirinn er hjá henni núna.“ — Ég er búinn að senda tvo lækna um borð í þennan bát þarna, svo það ætti að vera allt í lagi þar,“ segir einn úr Hjálparsvéitinni.

Einn ungr Vestmannaeyingur nýstigninn á meginlandið tjáir okkur aðspurður að bæði lög regla, skátar og ýmsir aðrir hafi gengið í húsin í Eyjum til að vekja fólk svo að enginn svæfi nú yfir sig. — Það hefði getað orðið nokkuð dýrkeypt að sofa illa yfir sig í eyjum í morgun.

Einn kunnur Reykjavíkingur stóð í ströngu að hjálpa fólki upp úr bátunum, sem hann var nýkominn með. Þegar fólkið hafði allt fast land undir fótum kom hann sjálfur í land og við tókum hann tali. Sigurður Rúnar Jónsson, hljóm listarmáður: Það voru aðvörunarflautur Almanna- varna, sem vöktu mig. Þegar ég síðan leit út um gluggann sá ég að himininn logaði. Manni varð fyrst fyrir að fara út á götu og þá var fólk búið að safnast þar saman. Einhver talaði um að beztt mundi að fara upp í dal, en síðan settust allir á að betra mundi að fara niður á bryggju.

En hvaða verðmætum hugsar fólk fyrst og fremst um að bjarga þegar svona kemur fyrir? Sumir komu með ferða segulbandstæki, aðrir höfðu haft tíma til að pakka einhverju niður í tóskur, en það sem var lang mest áberandi voru dýrin. Ötrúlega margir voru með ketti og hunda. Einnig var algeng sjón að sjá fólk handlanga búr með páfagaukum á milli borðstokks og bryggju.

En nú var svo mikið af bílum farið til Reykjavíkur að erfitt var orðið að finna öllum sæti. Einn stakk upp á því að beztt væri að aka fólkinu í húsaskjól í Þorlákshöfn svo að fólkið þyrfti ekki að bíða í kuldanum.

Þó nokkuð var um að fólk þyrfti að flytja á sjúkrahöfum, en mest af því voru mannskjur, sem voru orðnar gjörsamlega örmagna af sjóveiki. Þó var þarna líka lamað fólk, fólk sem hafði fengið „sjökk“ og jafnvel konur með léttasott. Meira að segja eru nokkuð öruggar heimildir fyrir því að eitt barn hafi fæðst milli lands og Eyja í nótt.

—LÓ

Ekki bangin

Ég er orðin of gömum til þess að verða hrædd, sagði Lovísa Gísladóttir, þegar hún var að hella upp á kaffikönnuna í morgun. Hún var þá ein af fáum konum eftir í Eyjum, jafnvel eina staðarkonan.